

SANTA BÀRBARA

full parroquial

VILAFRANCA DE BONANY

DIP. LEG. 26 - 1980 NUM. 67 MAIG 1986

ARA FA SIS ANYS

Era el 5 de maig de l'any 1980 que la revista Santa Bàrbara va començar a caminar. Am el número 67, que ara acaba de sortir, la nostra publicació compleix els sis anys de la seva existència.

El temps no solament corre sinó que vola. Sembla que fa dos dies d'aquelles tertúlies encaminades a canviar impressions que definitivament donaren per resultat el comprendre que es podria dur a terme una revista escrita per gent del mateix poble, amb la consideració que és el mateix poble que ha d'escriure la seva història.

Amb la celebració del sisè aniversari de la Santa Bàrbara voldria fer referència als alumnes de l'escola de mallorquí que guiats de la mà del rector Pere Fons varen fer les primeres gestions per a la fundació de la revista, i que avui amb el mateix entusiasme dels darrers 5 anys, organitzadors, repartidors, col·laboradors i lectors commemorarem tots plegats data tan assenyalada.

Amb motiu de la commemoració del sisè aniversari del Full Parroquial es presta recordar les activitats en tant poc temps creades a la Parròquia per Pere Fons. L'església es va convertir en un centre social i cultural on es respirava un ambient d'unió i companyerisme que poques vegades s'ha viscut a la vila.

Si feim una valoració de les activitats desenvolupades a la Parròquia podem anotar: Escola de Mallorquí, Full Parroquial, Grup Excursionista, Club d'Esplai, Grup de Teatre "Sa Paparra", Graduat Escolar, Associació Cinematogràfica, ensenyança de solfeig i guitarra, i per les festes de la Patrona Santa Bàrbara, conferències, ball de bot, matances populars, foguerons i bunyolada. Si Hem de ser exactes també hem de deixar constància de la preocupació d'En Pere en donar assistència als vells. De llavors ençà la paraula residència es va posar de moda, i avui som tots que podem estar contents de veure que el poble va aprendre la lliçó i ara ja construeix una residència per a la tercera edat a la vila.

Està viu en el pensament dels qui varem compartir les iniciatives d'aquell home amb inquietuds, senzill i feiner, l'esperit d'entrega cap els altres. Predicava amb l'exemple, i avui les seves ensenyances donava a entendre que l'església ja no és el que era. Ha deixat d'estar al costat només d'una sola classe social determinada. Els cristianisme deia, és una religió on hi tenen cabuda totes les ideologies amb capacitat de respectar-se mútuament i posar en pràctica el que més importa a l'actual societat: "el viure, conviure i deixar viure".

La vinguda d'En Pere va suposar per la gent d'esquerres el posar punt final a un aïllament que havíem estat sotmesos durant quaranta anys. Complau el contemplar que una casa que és de tots, sigui oberta de pint en ample, i sense anar ulls baixos poder caminar amb desenvoltura i esser tractat amb les mateixes consideracions que tots els altres.

Si va dir ver, els vertaders catòlics -que no són els beatos ni els de confessió diària- es varen alegrar del canvi de rumb de l'església, que decididament es posaren al costat del clero jove, progressista, que rebutja les dictadures i es manifesta obertament a favor dels drets humans i la democràcia.

És normal i corrent que religiosament parlant no sigui acceptable per tothom la filosofia del passat rector, i que la seva postura sigui fortament criticada. El que ja no és tan comprensible és que avui en dia encara hi hagi persones tan ofuscades, més papistes que el mateix papa, que provoquin tempestats dins un tassó d'aigua alçant en els vuit vents la bandera de la discòrdia presentant un poble desunit pel sol fet de no estar identificats amb el seu personal punt de vista.

En aquest sisè aniversari de la revista, amb els braços més oberts que mai, de bell nou tornam fer una cridada perquè tothom vingui a exposar les seves idees que totes són bones per arribar a un enteniment i fer un poble millor.

Bartomeu Estrany

LA DEPENDÈNCIA DEL PÒBLE

És ben ver que, per molta democràcia que hi hagi, tots ballam al so que uns pocs imposen, mirau sinó com foren pocs els qui mogueren renou i molts els qui n'hauríem pogut patir les conseqüències, i de fet, qualcuna en patirem.

L'orgull de l'home, verí d'una societat que just-just es pot suportar a ella mateixa, no té límits, no pot trobar fre al seu amor propi; per damunt tot, ell; si per aconseguir-ho ha de matar, és igual; si ha de trair els amics, no importa; si ha d'enfonsar l'enemic, millor...

No sols amb les armes es pot avaluar el coratge de les persones, ni molt manco, és a través d'elles com s'obté la veritat.

Els qui comanden s'han de demostrar a ells mateixos que realment ho fan, que la seva voluntat és llei. El mes passat, aquesta voluntat, aquesta llei deixaren el pols del món occidental sense batec. Aquesta llei, aquesta voluntat, deixaren igualment bocabadats als vilafranquers davant un fet, totalment injust, deixant així constància que, qui comanda, comanda, i que d'ell depeèn el poble.

Que fa
el Consell Insular
en Cultura i Esports

Les activitats del CIM en matèria cultural són nombroses.

De forma directa realitza una labor important de difusió cultural per mitjà del Teatre Principal i de la Biblioteca artesana, i a través de la xarxa de biblioteques i de la tasca d'ordenació d'arxius municipals. A més de tot això, impulsa i fomenta totes aquelles activitats orientades a l'ensenyança i a la difusió de la nostra llengua.

Promociona els estudis universitaris, per una banda, col·laborant amb la Universitat de les Illes Balears, i per altra, mitjançant el sosteniment de: La UNED (Universitat Nacional d'Educació a Distància).

L'Escola Universitària de Treball Social.

El Consell Insular de Mallorca participa en:

El Patronat Orquestra Ciutat de Palma.

Organitza la Trobada de Bandes de Música que cada any se celebra a un poble diferent de la nostra illa. Manté la tradició de la festa de la Beata que se celebra a Palma.

Ajuda aquelles entitats que, de manera preferent, propaguen la cultura i també les manifestacions culturals de reconegut prestigi com els festivals de Pollença, Deià i Valldemossa.

En relació a l'esport intervé de forma decisiva en l'elaboració del Pla d'Instal·lacions Esportives en

els municipis.

Fomenta la iniciació en tot tipus d'esport de la població infantil i juvenil i proporciona als col·legis i entitats material esportiu.

També organitza, patrocina i promou tota classe de proves que promouen la pràctica de l'esport al mateix temps que en mantenen l'interès.

Entre totes aquestes iniciatives destaquen com a actuacions directes del Consell Insular de Mallorca, l'Escola a la Mar i l'Escola de Pilota, dedicades a l'ensenyança d'aquells esports i destinades als infants de tot Mallorca.

Consell Insular
de Mallorca

cl. Palau Reial, 1

EL "CORO" PARROQUIAL

Quan els mes passat vaig escriure de costums perduts de la Setmana Santa, hi hagué vilafranquers, especialment mestre Antoni Oliver "nota" que em recordaren l'antic "coro" Parroquial cantant cançons apropiades en les processons d'aquella Setmana que embolcaven els sants sentiments del poble cristià per enlairar-los fins el cel. Això s'ha perdut per ara, però, es podria renovar.

Del "coro" parroquial dels segles passats en sabem poques notícies. Durant la vicaria de D. Simó Bordoy (1810-1814) es començà la construcció d'un orgue, que seria per solemnitzar les funcions religioses acompanyant els cantaires (nins, homes i dones) que formarien el primitiu "coro" que hi solia haver en totes les esglésies.

Del segle actual sé que, quan el vicari D. Joan Santandreu se'n va anar de rector a Santanyí l'any 1913 l'acompanyaren per solemnitzar l'entrada, els components del "coro" parroquial vilafranquer, que ha tingut, de llavors ençà, continuació fins als nostres dies.

El "coro" ha passat temporades esplèndides i altres magres, depenent quasi sempre dels encarregats. Si agradava la música als rectors o vicaris o hi havia qualche organista entès, el "coro" es lluia en les festes i Setmana Santa.

Així va succeir en temps de l'econom D. Guillem Parets, del vicari D. Joan Gayà, dels organistes Bartomeu Oliver i Josep Rosselló, que aprofitaven els seus sabers i les bones veus que hi ha hagut sempre en el nostre poble, que han estat apreciades a LLuc (rebut distincions especials com a blavets), a la Porciúncula i a La Seu de Palma, cantant la Sibil·la i altres "solos" d'importància especial.

Molts recordaran l'escolania de veus blanques de nins que, durant l'economat de D. Miquel Siquier obtingueren tanta perfecció que podien comparar-se amb les millors de Mallorca, sota la batuta del vicari Sr. Gayà.

Tots els estudiants vilafranquers, que eren molts, escampats en els seminaris dels franciscans, teatins, Missioners dels SS.CC., de la Missió i del Seminari Diocesà, quan venien de vacances per a Nadal, Pasqua o estiu, es presentaven en el cor de l'església per cantar en els oficis juntant-se a les veus que hi hagués i sortien unes melodies afina-

des i agradoses que amb combinació de les "cantadores" dirigides per les monges de La Caritat enaltien les funcions religioses, deixant embadalits als assistents que disfrutaven escoltant les veus dels seus paisans.

Recordam amb fruïció les misses a tres veus combinades amb la missa d'àngels que sabia tot el poble; el "miserere", "Stabat Mater", "Popule meus", etc...de Setmana Santa que retrunyien pels carrers entremesclats amb els càntics populars apresos durant aquelles missions tant profitoses per renovar la fe i remoure les consciències, perdudes desgraciadament, les Ave-Maries i cançons marianes del mes de maig, etc...

Però assolí el màxim esplendor en el temps del Rector D. Antoni Obrador, anys 1960 a 68 en els que coincidiren molts d'homes cantadors de bones veus, uns 25, que vivien en el poble, essent fàcils els assaigs, el bon organista l'amo En Tomeu Oliver que es preparava amb interès especial i les facilitats del Sr. Rector, que em confià la direcció del "Coro". Estrenàrem moltes partitures a tres i més veus en les nombroses "misses noves" de fills del poble i una melodia a sis veus en la bendició de l'orgue nou el 14 de juny de 1964, deixant admirats al Sr. Vicari General i els altres assistents, perquè la majoria dels cantadors aprenien de memòria tots els cants per tenir pocs coneixements musicals, fent un esforç molt valuós per assimilar totes les connotacions pròpies de la bona música.

Ara continua el "Coro" amb veus mixtes, que abans no era permès, amb preferència de més dones que homes, que compleixen molt bé el seu ofici; però molts enyoren les peces polifòniques d'altre temps. Podríem anotar molts de noms dels qui se distingiren per la seva bona veu; més, sols recordaré els de Jaume Nicolau Roig, Joan Bauzá Gayà i Jordi Rosselló Morey, que amb les seves fones veus de baix pareixien uns "setze peus" que amb força sostenien les sonores veus de barítons i tenors.

També vull que quedi constància que tots cantaven gratuïtament; qualche vegada, quan venia bé al Sr. Rector, eren convidats a una passejada o sopar que servia per unir-se més i prendre nous coratges.

Mateu Bauzá, Pvre.

SA FOSCA

La Serra de Tramuntana és una veta muntanyenca de materials de predominada calcària pertanyents al Secundari i al Terciari que s'aixeca sobre la mar en la vertent N.O. de l'illa, en direcció S.O.-S.E., en una extensió de 88 kms. de llargada per 15 kms. d'amplada, la Serra es troba solcada per una gran quantitat de torrents i torrenteres. Entre altres torrents hi ha el majestuós Torrent de Pareis, Torrent de Na Mora, Torrent d'Almadrà, el de Coanegra, el de Comafreda i tants d'altres.

Sense voler menysprear els anteriors, "sa Fosca", sense cap dubte, destaca quant a bellesa i espectacularitat. En realitat Sa Fosca és el darrer trajecte del torrent del Gorg Blau.

En el torrent del Gorg Blau distingim tres parts clarament diferenciades: El recorregut d'aquesta primera part és de 1300 metres aproximadament i la seva topografia és molt similar a la d'altres torrents, solcant la terra.

El segon tros comença a la denominada "Es Primer Bot" canviant bruscament les característiques fins ara parlades, les parets guanyen alçada al mateix temps que el jac s'estreny, convertint-se en un passadís inundat, quasi en la totalitat del seu recorregut.

El darrer passatge és, finalment, el conegut com "Sa Fosca", escenari de múltiples aventures espelològiques, alguna d'elles relatada pels diaris mallorquins, i que han donat la popularitat al Torrent, aquí els vessants s'estrenyen fins límits insospitats, aconseguint en alguns punts mides inferiors al metre d'amplada.

Per adonar-se de la sinuositat, estrenyement i escalonament de "Sa Fosca", cal dir que en el seu recorregut d'aproximadament 400 metres s'empren de tres a cinc hores, segons el nivell de les aigües.

Finalment, després d'un recolze, es descobreix un dels murallons que formen l'Entreforc, marc inigualable per a la desembocadura d'aquesta meravella de la naturalesa, anomenada "Sa Fosca".

Dissabte, dia 10 de maig, a les 8'30 de la nit, tindrà lloc un projecció de diapositives de "Sa Fosca", aquest audiovisual consta d'unes 300 diapositives, al final hi haurà col·loqui amb el seu autor, Paco Alburquerque.

Esperam que hi assistigueu, va la pena, és una de les poques oportunitats que es presenten.

Lloc: Escola Parroquial.

Joan Jaume

PETIT RACÓ CERCANT...

He llegit la trilogia de A. Vázquez Figueroa - Oceano, Yaiza, Maradentro.

L'autor illenc, com nosaltres, encara que de les altres illes, les que se'n diuen "Afortunadas", però que no ho són tant, degut a que sempre la visió del visitant no capta de ple la realitat socio-econòmica de les zones que visita. D'això i de les conseqüències que un crim passional comporta a una família de pescadors de Lanzarote, que per fugir de les mans de la justícia es veu forçada a deixar casa seva i embarcar tots, els pares i tres germans, força mar endins amb el seu feble llaüt. L'autor descriu amb gran realisme l'equinocci que pateix aquella família per arribar a les costes americanes, sortejant perills mil, temporals, manca d'aigua i aliments, patiments físics i morals, la incògnita permanent del que els reserva l'endemà.

La mort del pare a punt de tocar terra. Les visions de la filla i germana Yaiza, que té somnis i contactes amb gent del més enllà, i que per seguir-los seran la seva perdició.

És una obra molt entretenguda, fàcil d'entendre, i que es fa llépola al lector perquè està escrita amb un estil molt actual, de frases bones d'entendre, tot això s'ajunta amb l'argument mescla d'epopeia-aventura-ficció-tragèdia, i aconsegueix tenir el lector pendent sempre del què passarà. Per acabar, és una obra, encara que siguin tres els llibres, per llegir-se d'una tirada.

Gabriel Alzanillas

CONVERSAM AMB...

Quan els dissabtes dematins connect el transistor per escoltar Ràdio La Vila ho faig amb un interès propi del qui espera sentir qualque cosa que li pertanyi d'una manera directa i personal, potser sigui perquè en sentir aquelles veus conegudes, millor amigues, s'identifica completament amb aquest mitjà de comunicació que ha agafat forma en el nostre poble gràcies a aquest grapat de joves que, d'una forma totalment desinteressada, arriben a les nostres llars pel vehicle de les ones, mijançant la seva paraula.

L'iniciador de tot aquest moviment cultural és Josep Sansó, En Pep Mercader, amb ell idò hem xerrat una estona, una estona llarga, perquè ens expliqui el funcionament de Ràdio La Vila.

- Com va néixer el projecte de fer Ràdio La Vila?

- Va néixer arrel de la meva entrada a l'ajuntament, com a regidor, ja que vaig veure que la gent no estava informada de les males gestions que s'estan fent al nostre ajuntament.

- Males gestions amb quin sentit?

Per una part que s'estan fent parts i quarts a l'hora de dur a terme obres, ja que aparenta que el que volen és fer-ne moltes, sense mirar si són les més convenients per al poble, ni les més adequades.

I per altra part no se'ns té en compte en haver de prendre decisions, sense pensar que nosaltres representam més de la tercera part dels vilafranquers.

- Efectivament me'n record de la primera etapa, ara fa uns dos anys, que sí que Ràdio La Vila era una críca constant, però ara no, ara és diferent; ha deixat d'esser-ho per passar a tenir una programació completa, cultural i educativa. A què es deu aquest canvi?

- Perquè crec que ha d'esser una emisora oberta per a tothom, i que hi tenguí cabuda qualsevol ideologia, i així el poble pugui valorar-la. La veritat no és patrimoni de ningú. Si no ho féssim així ens contradiríem amb el que nosaltres pensam i proclamam.

- Pep, aquella primera etapa va acabar un poc a l'atropellada...

- Vàrem esser l'única emisora lliure denunciada, quan aleshores a Palma n'hi havia moltes d'altres que funcionaven i ningú no els havia dit res.

- Actualment hi ha altres emissores lliures que emetin?

- Quasi bé són les mateixes que emetien abans d'aquesta tancada, que té dit abans, en total n'hi deu haver 5 o 6.

- Així mateix deu haver estat costós tota la instal·lació per a poder emetre?

- No ho ha estat tant com ho hagués pogut esser, ja que hem comptat amb la col·laboració de molta de gent; et puc dir que dels catorze o quinze aparells que empram per emetre normalment, més de les dues terceres parts són deixats.

- Sou molts els qui feis feina perquè els vilafranquers poguem escoltar cada setmana, aquestes quatre hores i mitja, la "nostra ràdio"?

- Erem una vintena, ara s'hi han incorporat un grupet de sis o set al·lots que fan dos programes infantils.

- Quants de programes emeteu?

- En feim sis en total, i, per ordre cronològic d'emissió, són:

Increïble, però mentida (11-11'30); Un parell d'ous (11,30-12); Plat mòbil (12-13); Pinzellades verdes (13-13'45); Entre noltros (13'45-14'30); Què sé jo, què és açò (14'30-15'30).

- Com coordinau aquesta programació?

- Tenim una reunió setmanal on hi assisteix, al manco, un membre de cada un dels diferents grups, perquè, em sembla que no ho he dit, cada programa està elaborat per un grup diferent.

- I, en aquestes reunions, es donen, per part de qualcú, directrius a seguir, o cadascú fa el programa així com vol?

- No, hi ha autonomia total per poder fer el programa que cada grup li interressi, ara bé, quan hi ha un tema puntual, com pogué esser el de l'OTAN, llavors sí que el consell va esser que ningú es pronunciàs, ni a favor, ni en contra.

- Quànt a l'ús de la llengua, quina és la vostra postura?

- Això sí que ho tenim en compte, val més un mallorquí mal xerrat que un castellà brodat, encara que la nostra fita és arribar a emprar un mallorquí

PEP SANSO

correcte, net de barbarismes i castellanismes, perquè som conscients que així farem una labor molt positiva de cara a la normalització de la nostra llengua. A vegades aquests barbarismes, i aquests castellanismes, són grossos, però hem de tenir en compte l'esforç que suposa haver de traduir directament del castellà al mallorquí al mateix temps que estàs en antena.

- Quina meta us heu proposat en quant a hores d'emissió?

- És un punt que encara no hem concretat, des del principi de la segona etapa hem ampliat dues vegades la programació, a mesura que qualche grup ha sol·licitat per fer un altre programa, s'ha exposat a l'assemblea i, fins aquí, sempre s'ha acceptat.

- Heu trobat moltes dificultats a l'hora del maneig dels diferents aparells?

- No cap. Ara sí moltes en haver de treure una qualitat assequible pels ràdioescotes; encara ens podem adonar de les diferències del volum entre plats, veu, platina...com també distorsionaments i altres falles que amb el temps anirem fent l'aprenentatge.

- I aquesta varietat de discs, d'on surt?

- Varietat sí, molts encara no; n'hi ha de moltes persones, que no tenen una relació directa amb l'emissora, però que sí crec que molts de dissabtes ens escolten; i altres que els mateixos grups duen a l'hora de fer el programa que els vagin més d'acord que els que tenim a l'estudi.

- Pep, i el projecte de què prest tenuem una televisió vilafranquera?

- De moment falta acabar d'organitzar-nos com a grup, però es veu molt d'interès per part de les persones que ens hem reunit per a dur endavant el projecte.

Fins aquí hem fet 5 proves positives, però haurem d'esperar els resultats dels aparells rebuts aquesta setmana per a saber si realment ens convé gastar-nos de 30.000 a 40.000 pessetes fent fer un conversor de freqüència, aposta a Galícia, o que la majoria de vilafranquers s'hagin de gastar un parell de mils de pessetes amb una altra antena.

- I feis comptes emetre moltes hores?

- Amb l'experiència que tenc, crec que serà difícil fer moltes d'hores, però es pot omplir amb pel·lícules o bé que molta gent jove s'apunti a fer programes, o fer de repetidor a una antena parabòlica que pot sintonitzar qualsevol canal del món, tenint en compte que són moltes les nacions de parla castellana. Una de les coses interessants podria esser l'opció a veure els partits de futbol del mundial de Mèxic, que els altres canals de TV no transmetran. Però de moment tot són idees, i crec que la pauta a marcar, pel bon funcionament en bé de tots, haurà d'esser decisió del grup.

- Pep, tens qualche cosa més a haver de dir i de la que no n'hàgim parlat?

- Desig que siguin un mitjans més de comunicació, com és aquesta mateixa revista, principi d'un fonament cultural més ample que faciliti les relacions entre els vilafranquers, perquè, segueix creient, que és dialogant la manera més eficaç d'arribar a l'acord; per tal motiu, intentarem fer possible allò del telèfon perquè qualsevol ens pogués criticar o suggerir per la mateixa emissora sense la necessitat d'identificar-se, crec que és una manera més de poder-nos adonar de què tampoc no ho feim tot bé, per tant, ja que tenim aquestes possibilitats, que a qualcú li han costat més de deu pessetes, que pot valer una telefonada, faig des d'aquí una crida perquè siguem tots els qui denunciem les injustícies que anem veient, siguin del color que siguin els qui l'han comesa, perquè a vegades, ni tan sols ens adonam.

També des d'aquí vull donar les gràcies a tots els qui col·laboren o han col·laborat a fer possible aquest projecte que ens hem fixat.

Gràcies a tu Pep, i en nom teu solament recordar als lectors que el telèfon de Ràdio La Vila és el 560316. I està obert per a tothom!.

Antoni Amengual

CULTURA POPULAR

L'ODRE

En un intent d'apropar-nos a la cultura del nostre poble hem dedicat un espai a una tradició ja perduda: la de fer odres.

Gràcies a la direcció de Miquel Seguí "L'Amo En Miquel Dionís" seguirem el procés de manufacturació d'un odre, des que s'agafa la cabra fins que està a punt per posar-hi l'oli.

Un odre, ens va explicar l'Amo En Miquel, és un recipient que altre temps sols s'emprava per contenir oli, encara que al continent el feien servir per a vi.

Generalment es fa emprar una pell de cabra, la qual convé que sigui grossa per tal que tenguí una bona cabuda; una vegada morta la xapam de la cuixa fins als darreres i per aquest xap hi hem de treure tota la carn i els ossos. El més complicat és treure-hi la cuixa contrària a la del xap ja que no ens dona lloc per maniobrar. Mentrestant es va girant la pell, quan la tenim girada i els pèls queden dedins, és quan aprofitam per acurar la part que queda fora, això es fa amb sal. A la cabra li hem de tallar el cap a fi de deixar marge per poder fermar; després també fermarem els tres peus i sols ens resta tapar el forat per on hem tret la cabra, aquest xap no es cus, hem de pensar que del temps que data l'odre (es perd en la història) no hi havia agulles, aleshores, què feim? s'agafa la pell i s'arrufa com si féssim un ventall de paper li clavam un bastó, perquè no amolli la llandera que li fermarem. No vessa gens.

En temps de la postguerra civil l'odre s'emprava per fer estraperlo. El menjar estava racionat, sobretot l'oli, perquè era un producte de primera necessitat produït pel pagès, i era el més perseguit per les autoritats. L'odre, com era un recipient blan i bo de transportar, cabia dins un feix de rama, dins un sac de garroves, i també es transportava davall una carretada de fems.

Si la cabra amb la qual feim l'odre és suficientment grossa, hi cabran tres mesures, una mesure són 16 litres d'oli.

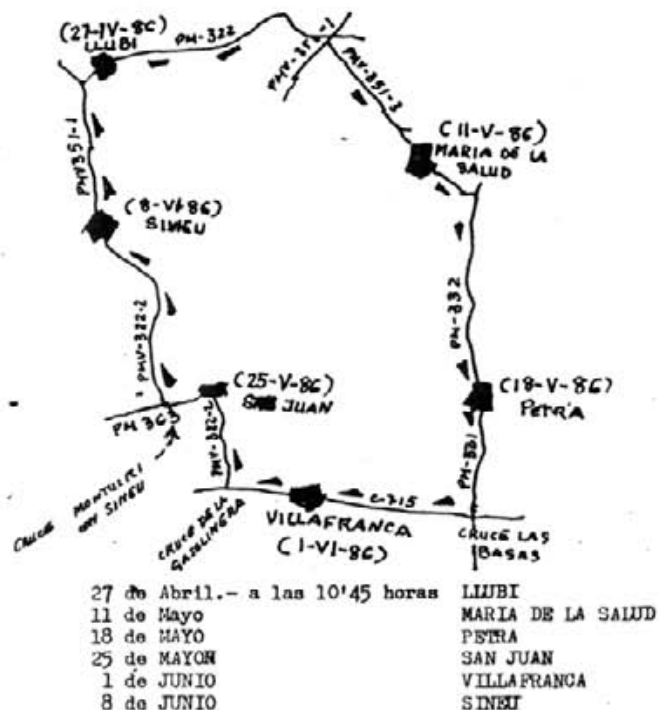
Quan dos odres eren carregats damunt un mul, amb una oliera, li donaven el nom de somada. Si treim comptes, una somada són 96 litres d'oli.

Agraïm a l'Amo En Miquel els seus coneixements i us animam a provar de fer-ne un. Aquí teniu les instruccions, sort i ànim.

Pep Bordoy
EL GALL-Pollença

II PREMI DE CICLISME

PLA DE MALLORCA

Una vegada més ha començat aquesta cursa, a la qual hi prenen part els corredors vilafranquers, després de la 1ª etapa, el corredor local Antoni Mascaró ja va situat en els primers llocs de la classificació general.

III SETMANA DEL LLIBRE INFANTIL I JUVENIL

El Servei d'Orientació Educativa, amb col·laboració amb els altres S.M.O.E.(s) (Servei Municipal d'Orientació Educativa) de la nostra illa i la llibreria Embat, ha organitzat entre els dies 20 i 26 d'abril la setmana del llibre. Durant aquesta setmana es dugueren a terme diverses activitats:

- Exposició i venda de llibres a ala rectoria vella, dels quals la majoria eren en català...

- Concurs de contes (tema lliure) en català per als alumnes de l'escola.

El jurat qualificador, compost per Sebastià Nicolau, Miquel Barceló i Mª Lluïsa Fuster, valorà la presentació, l'originalitat i la qualitat de la redacció.

El total de contes presentats fou de 90, dels que en resultaren premiats 8 (un per cada curs), s'ha de dir que en el 2n. curs hi hagué un empat i per tant es donaren dos premis, mentre que el premi de 7è. quedà desert.

Dissabte, dia 26 a les 11'30 va tenir lloc l'entrega de premis que consistiren en lots de llibres atorgats per l'Associació de pares (que donà tres premis), l'ajuntament de Vilafranca (que en donà dos) i la llibreria Embat (que en donà tres).

Al llarg de tota la setmana visitaren l'exposició de llibres els nins de l'escola i s'aprofità per presentar als al·lots els distints tipus de llibres i els més apropiats per a cada edat. Tots els participants (103 en total) varen ser obsequiats amb un llibret donat per LA CAIXA i amb un regal de l'ajuntament (una capseta de rotuladors per al C.I. i C.M., i un bolígraf per als de C.S.).

Des d'aquestes pàgines volem donar l'enhorabona a tots els participants al concurs i animar-los perquè segueixin inventant-se fantàstiques històries, i gastant paper, i tinta, i colors, i més paper, i més tinta...

A continuació es donà la relació dels contes premiats:

"El llop i el corb" Joan Artigues Bou

"El cuc de la pera" Ana Garí Verger i Frca. Ant^a Mestre

"La família dels signes" Margarita Mestre

"Don Llibre" Joana Mª Mascaró

"El triangle i els seus amics" Margalida Mestre i Catalina Sastre

"Passa a través d'aquest forat negre" Núria Artigas

"La llebre llesta" Mª de Gràcia Sastre

"El vellet" Joan Mascaró.

Mª Lluïsa Fuster

MALNOMS DE VILAFRANCA

CUIXINER

Joan Maiol i Bauçà va esser conegut pel malnom cuixiner, i cuixiners han dit als seus descendents.

Joan Maiol i Bauçà va néixer a Vilafranca dia 13 de març de 1861, es va casar als 24 anys, dia 25 d'octubre de 1884, amb Jerònia Garcias i Maiol amb qui tingué 7 fills.

Va morir als 82 anys, dia 27 d'abril de 1942, vivia a So'n Parxana, en el carrer d'es vent, a la casa marcada amb el número 23 (aquell temps).

Li posaren el malnom de cuixiner per la seva feina, ja que es dedicava a fer cuixins de jous, colleres i altres ormetjos que s'empraven per al bestiar de feina.

BATLI

A finals del segle passat, eren moltes les famílies vilafranqueres, i qualcuna de petrera, que vivien al puig. Anaven a missa a Bonany i sols davallaven al poble quan era ben necessari.

Al Puig, darrera Ca'n Calot, hi havia una dona que a la seva caseta hi tenia un poc de tot i venia als veïnats les coses més necessàries, és a dir, quasi sempre barataven el gènere; la botiguera els donava oli, arròs, etc... i les veïnades li duïen blat, ametles, ous, etc...

Eren famílies que es trobaven els diumenges a la missa de Bonany, que s'ajudaven en cas de desgràcia, de feina, etc però també es reunien per passar les vetlades, ballar i fer una rialla.

Un dia moqueren d'elegir una mena de "batle de barrio", un cap i delegat, que els representàs i defensàs davant el

batle de Petra. Per unanimitat va ser elegit Antoni Mascaró. Era un home petit d'estatura, però gran en bondat i saviesa, llest, manyós, amb el cap damunt les espatles, home que tots apreciaven i respectaven. De llavors ençà l'Amo Antoni Mascaró començà a ser per a tots "Es batlet", o "es batlí", així va ésser com començà

aquest malnom de batlí, que han heretat els descendents d'aquell Antoni Mascaró. He tingut ocasió de tractar membres d'aquesta família, i puc dir que, no sols han heretat el malnom d'aquell primer batlí, sinó també el seu seny i la seva bondat.

Miquel Florit Huguet

----- G L O S E S -----

A TOC I PAM DUES

Amb tantes coses com hi ha
que són tan bones per viure,
n'hi ha dos que en lloc de riure
només cerquen comandar.

Jo sempre he sentit dir
que tendrem enveja als morts,
perquè els camins són tan torts
que ja no en podem sortir.

Entre russos i americans
se volen repartir el món
tots els qui no hi ha no hi són
perquè són a s'altre descans.

Segons ses profecies
només falten dos papes,
per acabar ses etapes
que va dir el Messias.

Me pareix que va ésser en Malaquias
que profetitzà la fi del món,
per destruir els qui hi són
si són veres ses profecies.

Dos són es mandamassos
que tenen sa pella p'es mànec,
i si sa gent no se'n fa càrrec
val més estar davall matelassos.

Millor serà no pensar en res
per no tenir tants de maldecaps,
i tenir ets uis aclucats
per no sebre el món com és.

Dalt ets arbres sense fulles
ets aucells no hi fan nius,
de damunt es qui no són vius
altres reparteixen ses despulles.

Així nos ho diu s'histori
del primer cristià del món,
i noltros tan toscos som
que d'es fet no feim memori.

Quan un està del tot apurat
sempre és bo escoltar un consei
crec que el món ja no té remei
perquè sembla que està corcat.

De tots aquests fets que hi ha "contados"
de que la fi del món ha de venir,
no mos queda més remei que dir:
"Que Dios nos coja confesados".

Sa lletra que fa dotze és sa ele
que pareix un ganxo a se'n revés
germans, el món va de través
i "la Bombi" diu: "Y eso duele..."

Clavades estan ses argolles
per fermar aqueixa comandera,
i jo voldria tornar arrera
en es temps de jugar a bolles.

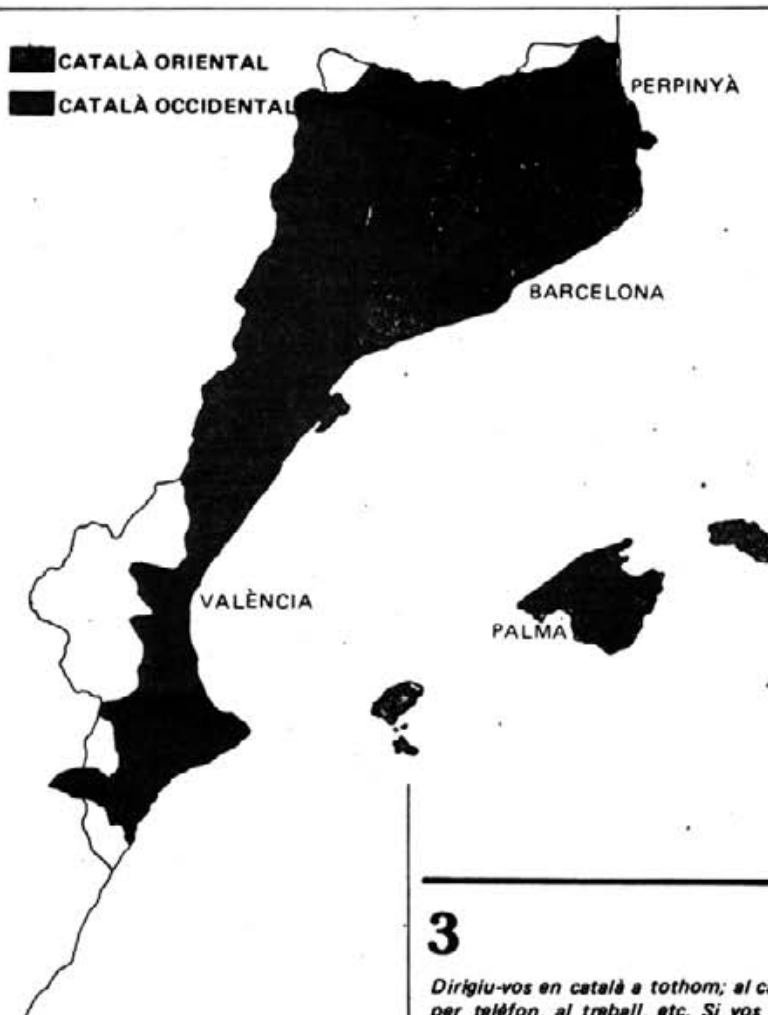
Tots dos han pegat fues
a veure qual serà es primer,
i jo a jugar me'n tornaré
a toc i pam dues.

Jaume Nigorra

DECÀLEG DEL CATALANOPARLANT

PEL PROFESSOR DR. TILBERT D. STEGMANN, DE L'INSTITUT FÜR ROMANISCHE SPRACHEN UND LITERATUREN DER J.W. GOETHE-UNIVERSITÄT. FRANKFURT AM MAIN. ALEMANYA FEDERAL.

1

Parleu la vostra llengua sempre que pugueu, especialment amb la família i els amics i coneguts. Feis-vos el propòsit de parlar en català als qui sabeu que vos entenen, encara que fins ara els hàgiu parlat en castellà.

2

Sigueu respectuosos amb tothom que parla una altra llengua, però exigiu que els altres siguin respectuosos amb la vostra.

3

Dirigiu-vos en català a tothom; al carrer, per telèfon, al treball, etc. Si vos entenen, continuau parlant-los en català, encara que responguin en un altre idioma.

4

Als coneguts vostres que encara no comprenen bé el català, animeu-los a provar de comprendre'l, parleu-hi a poc a poc i explicau-los de tant en tant algunes paraules.

5

Si veis algú que s'esforça a parlar en català, ajudeu-lo. I demostra-li que valoreu el seu comportament.

6

Deixau de corregir qui no vulgui ser corregit, però donau l'exemple de demanar a persones o a entitats autoritzades quines expressions incorrectes cal substituir. Ajudem-nos els uns als altres a mantenir un català bo i viu.

7

Respectau les diferències regionals del català. Parleu amb catalans, valencians, rossellonesos, etc. i coneixeu els accents i mots diferents que tenim tots. Aquesta és la riquesa del català, com de totes les llengües cultes.

8

Feis-vos subscriptor de diaris i revistes en català. I que siguin en la nostra llengua les lectures que faceu, els espectacles a què assistiu, els programes de ràdio que escoltau i la televisió que mireu, etc. Facem allò que havia estat prohibit durant tants d'anys.

9

Preneu la decisió d'escriure totes les cartes i notes en català. A partir d'avui pòsau sempre el vostre nom en català. Ompliu-hi els talons. Feis canviar els vostres papers impresos, els rètols, etc. Seria ben trist que per estalviar despeses deixéssim de donar testimoni de coherència lingüística.

10

Exigiu de tothom, fins i tot de les institucions més rutinàries, que vos escriguin en català. Feis-ho amablement. No vulgueu perdre el temps i nírvis lluitant contra els enemics declarats de la llengua del país. Deixau-los de banda.

Tota persona que defensa la seva pròpia llengua sense agredir ningú, té el dret al seu costat.

ÉS UN TEXT DIVULGAT PER LA COMISSIÓ TERRITORIAL DE LES ILLES BALEARS DEL II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA I OBRA CULTURAL BALEAR. Apartat 619. Palma.

NOTICIES FRESQUES

A PARTIR del dia 12 de maig, temporalment la consulta del metge serà els dilluns, dimecres i dissabtes a les 12 h., i els dimarts i dijous a les 11 es faran les receptes i a continuació es passarà la consulta.

Divendres.- NO es passarà visita.

SI QUALCÚ encara no té el llistí de telèfons, el de les pàgines grogues, podeu anar a cer-lo a ca's carter.

NAIXEMENTS

Jordi Joan Nicolau Roig, fill de Jordi i Maria, dia 2-4-86.

Noel Chapira Nadal, fill de Noel i Mardalena, dia 6-4-86.

Antoni Riera Riera, fill de Miquel i Bàrbara, dia 20-4-86.

ESTAN exposades al tauló d'anuncis de l'ajuntament les bases per a les oposicions per cobrir la plaça d'auxiliar administratiu.

El termini per presentar instàncies acaba el proper dia 26 de maig.

Per a més informació: Oficines Municipals

DEL 4 de maig al 4 de juny es cobrarà l'impost municipal de circulació de vehicles.

CURSET prematrimonial del sector, dies 5, 6, 7, 12 i 13 de maig.

Tindrà lloc sota la responsabilitat d'Andreu Genovart a la residència de Porreres. És el darrer que feim aquest curs.

UNCIO comunitària de malalts.

Tindrà lloc a la Parròquia el dia 18 de maig, festa de Pentecostés, hi poden participar tots els de la 3ª edat, sobretot els més empesos en anys i els greument malalts.

Els qui no puguin venir-hi pel seu propi peu, avisant abans, els proporcionarem la manera de fer-ho.

PROXIMAMENT sortirà al mercat un nou disc d'En Tomeu Penya, el títol: Mallorquins i Catalans.

Esperam que En Tomeu tengui tant d'èxit com fins ara.

EL PASSAT dimarts, dia 29 de maig, es varen celebrar al col·legi les votacions per a les eleccions a Consells Escolars.

Els elegits foren: Gori Rosselló Morey, Josep Mascaró Martí i Sebastià Nicolau Garí.

EL PASSAT dimarts, dia 29 de maig, es varen celebrar al col·legi les votacions per a les eleccions a Consells Escolars. Els elegits foren: Gregori Rosselló Morey, Josep Mascaró Martí i Sebastià Nicolau Garí.

ELS DIFUNTS DE LA VILA

Ha mort als 81 anys Gabriel Morey Bauzá, dia 23-04-86. Al cel sia.